

A tiszta szerelem csupán illúzió

Hétvégén első alkalommal rendezték meg a FACT-ot, vagyis a Színház- és Filmművészeti Egyetemek Nemzetközi Fesztiválját. Korábban Miskolcon tartottak már hasonló sorozatot SZEM Fesztivál címmel, de most új néven a budapesti egyetem volt a házigazda. Mások mellett a bukaresti egyetem növendékei A félkegyelművel, a prágaiak egy mai mesével, a kaposváriak pedig a már több helyen nagy sikerrel játszott Rómeó és Júliával érkeztek.

BALOGH GYULA

Kiss Csaba rendező a miskolci színház korábbi igazgatója, aki maga is tanít a Színház- és Filmművészeti Egyetemen, korábban Miskolcon indította el a SZEM Fesztivált, a Színház- és Filmművészeti Egyetemek Nemzetközi Fesztiválját. A hétvégén azonban a kezdeményezés FACT Fesztivál néven, Budapesten lelt új otthonra és bár csupán háromnapos volt a program, mégis sikerült több izgalmas produkcióval igazi fesztiválhangulatot teremteni.

Rögtön a nyitónapon pénteken a bukaresti I.L. Caragiale – Nemzeti Színház- és Filmművészeti Egyetem diákjai Dosztojevszkij A félkegyelmű című regényének sajátos etűdökből álló színpadi változatával érkeztek. A száznegyven perces előadás igencsak magasra tette a léceket, mivel a fiatalok képesek voltak megmutatni a szerzőt követve a mű filozófiai mélységeit. Ezzel egyidőben azonban képesek voltak a saját fiatalságukra, a saját nyelvükre, a saját személyiségükre alakítani a játékot. Nagyon mély mondatok is elhangzanak a darabban: „A

pokol annak az embernek a szenvedése, aki tudja, hogy ezentúl nem tud szeretni”, „Az ember egy nagyon ingatag lény”, „Ma van a születésnapom és először az életemben szabadnak érzem magam”. És persze a híres mondat, ami Miskin hercegtől származik: „A szépség fogja megmenteni a világot”. Aztán

Az osztály tagjai igazi egymásra figyelni tudó csapatot alkotnak, óriási energiákat képesek mozgósítani

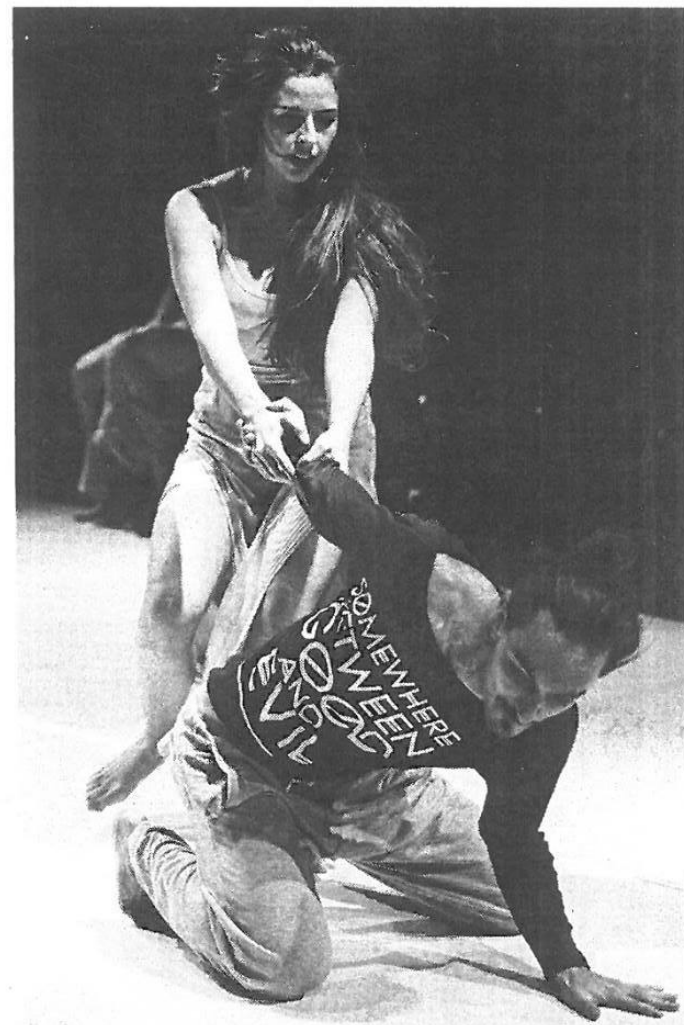
kiderül, hogy a tiszta szerelem, a szépség tisztelete és csodálata csupán merő illúzió, sokkal fontosabb dolgok vannak a világon: pénz, hatalom, egzisztencia és nem utolsósorban a túlélés vágya. Ebben a sodró örvényben a szerelem, a tisztaság, az őszinteség csak múló felcsillanó reményként jelenhet meg. A diákok gyakorlatilag üres térben játszanak, amikor valaki nincs a színpadon oldalt

leül egy székre, de gyakorlatilag végig jelen van és benne marad a figurában. Az etűdöket zenével és mozgással választják el, oldják fel. Ezek az epizódok talán az előadás legerősebb jelenetei. A növendékek ilyenkor önazonosak, önmagukat adják, a saját érzéseiket, véleményüket fogalmazzák meg az adott előző jelenet kapcsán a tánc, a mozgás és a zene nyelvén. Az osztály tagjai igazi egymásra figyelni tudó csapatot is alkotnak, és nem mellesleg óriási energiákat képesek mozgósítani.

A Prágai Előadóművészeti Egyetem Színművészeti Karának hallgatói a The Woods (Az erdő) című előadást hozták Budapestre. A produkció igazán szerethető, nem vállal sokat, de azt magas szinten teljesíti. Az ötlet is jó: az előadás főszereplője, egy fiatal lány ismert mesehősnők, Piroska vagy Alice kalandjaihoz hasonló dolgokkal találkozhat az erdőben. Csak hogy ezek a történetek nagyon is maiak. Mint ahogy mai a humoruk, és az egész megjelenítésük. Egy lány, aki ismerkedni akar, jól szeretné érezni magát a világban, aztán ezzel az egyszerű vággyal mégis mindenféle kísértésnek teszi ki ma-

gát. Négyen játsszák mindössze, de a prágaiak is remek csapatként működnek és ráadásul ugyancsak jól használják a zenét és remekül báboznak.

A Kaposvári Egyetem negyedéves színészhallgatói a már több helyen nagy sikerrel bemutatott vizsgaprodukciójukat, a Rómeó és Júliát játszották a fesztiválon. Az előadást két nemrég végzett fiatalember, Ifj. Vidnyánszky Attila és Vecsei H. Miklós rendezte. Bevallom, most láttam harmadszor ezt a nagyon erős vizsgát, korábban a Pécsi Országos Színházi Találkozón a Zsolnay Negyedben, majd Kisvárdán egy iskola tornatermében és most az Ódry Színpadon. Az alkotók minden alkalommal az adott térre adaptálják az előadást, ezzel gyakorlatilag egy új produkció jön létre, hiszen változik a díszlet, kulcsjelenetek kapnak új hangsúlyt. Minden mozgásba lendül és ez mindenkit, játszót és nézőt, egyaránt igencsak inspirál. Ráadásul mivel nemzetközi fesztiválról van szó, most szinte minden jelenetben elhangzanak bizonyos szövegrészek több nyelven is. Am ezeket nagyon szellemesen és ügyesen oldják meg, van, amikor egyszerűen elmondják, máskor felolvassák egy zsebből elővett noteszből, vagy a partner testére írt mondatokat tolmácsolják. Az előadás, mint minden alkalommal, most is kint kezdődött, konkrétan a

A bukaresti egyetem hallgatói A félkegyelműt alakították át saját személyiségükre FORRÁS: FACT FESZTIVÁL

Vas utcában. Az Ódry Színpad portása mobiltelefonján rögzítette is a különleges eseményt. Aztán beinvitálták a nézőket az előtérbe, majd hagyományosan az Ódry nagytermében folytatódott a játék, de a növendékek többször a nézők között a székeken szökellve közlekedtek. Majd az utolsó részben minden nézőt a színpadra hívtak és egy

intim térben fejeződött be a dráma. Több fergeteges ötletet élvezhattunk, tényleg sokat ért az előadás az elmúlt hónapokban. Azt is jó volt látni, hogy az első sorokban ülő román diákok mennyire mámorosan ünnepezték a magyar színésznövendékek sikerét. Úgy látszik, a színház még mindig képes összekötni bennünket.

Új utak és erős generációs érzés a színházban

Február első hétvégéjén kortárs színházi előadások, filmvetítések, beszélgetések, kiállítások, workshopok kínálnak három izgalmas és sűrű napot a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetem (SZFE) első nemzetközi színházi fesztiválján, a FACT-on. A betűszó a fesztivál, arts, cinema és theater szavak kezdőbetűiből áll, és nevéhez híven célja a színház-, a film- és a társművészetek összekapcsolása, újabb és újabb színházi nyelvek kutatása, bemutatása.

Szerző: GYURKE KATA

» **KISS CSABA** rendező, a fesztivál elindítója és művészeti vezetője négy külföldi és két magyar színházi egyetem hallgatóit és előadásait hívta meg Budapestre azzal az alap gondolattal, hogy ezen a fesztiválon – egymás produkcióinak megismerésén túl – végre legyen idő a találkozásra, beszélgetésre, együttlétekre, közös alkotásra, bemutatkozásra is.

A FACT-on a bajor August Everding színházművészeti akadémia, a prágai DAMU, a bukaresti SZFE, a svájci Scuola Teatro Dimitri, a Kaposvári Egyetem Színházi Intézete és a budapesti SZFE mutatja be legizgalmasabb produkcióit, de a külföldi vendégekkel a magyar művészképzés metodikáját is szeretnék megismertetni a szervezők, hiszen minden művészeti egyetemen másképp tanítanak, sőt, maguk a tanárok is más-más irányzatot képviselnek.

Wolfgang Herndorf: Csik

Dosztojevszkij: A félkegyelmű

Hegedűs D. Géza, az SZFE általános rektorhelyettese szerint fontos stratégiai céljuk, hogy nemzetközi szinten is meg aktívabban, egyesítő erőként jelenjen meg a budapesti képzés, és erre különösen alkalmas a nemzetközi színházi fesztivál elindítása. Nagyon bíznak abban is, hogy előbb-utóbb beteljesül régi vágyuk, és felépül az új, a 21. század technikai, infrastrukturális követelményeinek megfelelő egyetemi campus, ahol az SZFE végre a jövő egyetemévé válhat, erős nemzetközi beágyazottsággal. Ránk irányítja a figyelmet az is, hogy a FACT idején, Budapesten tartja éves konferenciáját a legjobb európai színházművészeti egyetemeket tömörítő E:UTSA szervezet, ahol épp a kötelező oktatáson és tanrenden túl létrejövő előadásokról fognak beszélgetni a résztvevők. Kiss Csaba szerint a fesztivál előadásait jól érzékelhetően átjárja az erős generációs érzés: *„Az látom, hogy a mai fiatalok nagyon önmagukra vannak utalva, szellemi és egzisztenciális értelemben is. Úgy érzem, sokkal kevésbé hisznek a felnőttekben.”*

Ilf. Vidnyánszky Attila színész, rendező is azt tapasztalja, hogy kortársai megpróbálják lerúgni magukról a munkájukat nehezítő körülményeket: *„Új szerepeket szeretnénk megfogalmazni, új utakat találni, és ebben nem kívánunk segítséget”* – mondta el a fesztivált megelőző háttérbeszélgetésen. A FACT megnyitóján látható komoly nemzetközi visszhangot kiváltott díjnyertes magyar rövidfilmek szintén ezt az „így jöttem”-szemléletet tükrözik. A fesztivál alatt megtekinthetjük a Magyar Képzőművészeti Egyetem látványtervezőinek kiállítását is.

Kiss Csaba megjegyződése, hogy a technológiai robbanás ellenére a színházban egyre nagyobb szerepe van az embernek. *„Az a színház lesz hosszú távon sikeres, ami az egyes ember gondolataira, örömeire és szorongásaira koncentrál. A kézművesítő értéke nő, mert az egyedüli és pótolhatatlan.”* ♦

FACT Nemzetközi Színházi Fesztivál
Színház és Filmművészeti Egyetem,
Ódry Színház, Uránia Filmszínház Budapest
február 3–5., <http://szfe.hu/fact>